

לא:

עין משפט
גר בצורה

כל שעה פרק שני פסחים

מסורת הש"ס

(א) ד"מ פ"ג גיטין פ"ג
שעושה מ"ד. (קדושין פ"ג ה"ג)
(ב) (תוספתא פ"ג ה"ד)
ע"ש. (ג) ד"מ פ"ג גיטין פ"ג
(ד) ד"מ פ"ג. (ה) תורת
פ"ו (מ"א) ד"מ פ"ג.
(ו) (ד"מ פ"ג):

תורה אור השלם

1. השב ישוב לו את
העבט כבא העשש
ושבב בשלמתי וברכך
ולך תורה צדקה לפני יי
אלהיך. (בראשית כ"ג)

הגהות הב"ח

(א) נ"ב שפלה את ישראל
על חמלו:

מוסף רש"י

שקנה משכון. לל מילי
להחייב בלומין (ב"ב פ"ג)
ואם לאו חייב להחייב
(גיטין פ"ג ה"ג). חמין שפלה
עליו מפלה הרי הוא
כמבוער. ואן נרץ לעשו
לפין ער על יד אלה
(ב"ב פ"ג). כספין אין
להם שמירה אלא
בקרקה. לאס על שמן
ונגנב. שפעי הוא (ב"ב
פ"ג). משום ריחא.
שכלל מריח וחספס חמיה
והרי הוא מליא ונראה
(טו):

רבינו תנאל

רבינו תנאל (המשך)
שפלה עליו מפרטל ונסמן
כפ"ר. אם הוא טמון
שלישה פסחים שאין
הכלב יכול לחפש אחריו.
כלומר אינו מריח ריח
החמין הרי הוא כמבוער.
ואינו חייב לחפור
ולחצואו ולשופו. אבל
צריך לכתלו. ולא חייב
אפילו בשמירת הפסח
קר. כי הא דאמר שמואל
אין להם שמירה
אלא בקרקה. לא בעינן
כתיב האי אלא טמון כלב
סני. דכתיב וישמר אכסווי
מניעא הוא ד"ר. ואינו
משום ריחא לא חיישין.
לך אפילו אם הוא טמון
בקרקה טמון סני ליה.
מנתי האוכל תרומת חמין
בפסח בשוגג משלם קרן
ותומש. כמזיד הואיל
וחייב ביה פטור מן
התשלומין ומדמי העצים.
פירוש לא תאמר תשוב
והתרומה שאכלת אתה
כאלו שרפת אותה
ונהנית ממנה ואתה חייב
לשלים כפי התאק. אלא
אפילו כעצם העלמין
לשרפה אין חייב תשלום
שהחמין בפסח איסורי
הנאה הוא. ולית ליה לכתן
מזון מן התשלומין דהא
לית ליה דמיס דאיסורי
הנאה הוא. וארמינן ממזי
ר' יוסי הגלילי הוא דאמר
ותמה על עצמן ארין
חמין אסור בהנאה כל
אחד ואכל אחד השותה

אלא. רישא וסיפא כשהרינו אלל זלא הרינו דכולי עלמא מאן
ולהנא הוא גובה: קונה משכון. כל ימי הלואה המשכון קניו לו ואם
נאנס חייב בלומין שאינו עליו לא כשומר חנם ולא כשומר שכן
שפטורין בלומין אלל כולו כרומיה ובשמירתו עומד: ולך פסיה

לדקה. בהשגת העבט כתיב. חי
אמרת קונה משכון חיכא לדקה כהא
שכיבה ששכנ משלמו ששאלו לו
זה דבר הקניו לו ואם אינו קונה
לדקה בהשכנה זו מניין על שלו
שכנ: אלל ישראל מנכרי לא.
הלך לא עבר עליה דלמך מר
(לעיל דף טו). אלל אמר רואה של
המרים: פטן נכרי שפלוס וכו'.
ואומינגא לרנא לעיל (ב"ב פ"ג)
ששהרינו אללו והא אמרת השמא
דכרי הכל נכרי מישראל לא קני:
לא קשיא. מתמיתין דלמך ליה
כשהרינו אללו אם לא אמן קך עד
יוס פלוגי יהא שך מעכשוי הלך

נכרי שפלוס את ישראל על הלך
נשות נכרי ומשכנו שפלוס את הנכרי
קס ליה נשות ישראל כרימא דלא
אמר ליה מעכשוי אלל כשאר משכון
נמנו לו וקבע לו זמן שאם ליה יפרע
לו יגבה חובו ומשכנו ושוס אומו
דמיס הלך נככרי שפלוס לישראל
דכרי הכל אפילו לא פרע ליה
אסור לישראל ליהנות ממנו דכל
ימות הפסח של ישראל היה דמאן
ולהנא הוא גובה וחי משום דהרינו
נכרי מישראל לא קני. וישראל

שהלוי פלוגי מאן דאסר סבר כיון
שהרינו בעל חוב קונה משכון וליכא
למימר הכא מאן וליהנא גובה
ומאן דשרי קסברי ישראל מנכרי
ליכא דקה ולא קני משכון: ומנא
סימרא. דלפילו כשהרינו שאני
לן בין אמר מעכשוי ללא אמר
מעכשוי: פטן פורגי. פת גדולה
האפיה נמנו גדול כעין פורגי
שלו שהמורים שלהם היו קטנים
ומיטלטלן ופיהם למעלה ומדידין
הפת דפסות ואורן אופין לה אלל
פמיס קטנים ואורחא דמילתא נקט
דאידי דמשיני שקיל ליה נמשכון:
אינו עובר. כפסח דקסבר
ישראל מנכרי לא קני משכון:

נמשכו קאמר אם לא
אפרע לך עד יוס פלוגי עובר ואף
על פי שלא הגיע הזמן שמא כשיגיע
לא יפרע ומנא עובר למפרע בגל
יראה: מאי שנא רישא כ"ו. חי הגעמין
לאו מעכשוי הוא מאי קא מהני בלאו
הגעמין נמי כי מטא זמניה ולא פרע
שקיל ליה נמוכו: ומנא של ישראל.
פת ויין הנמכר בתוכה: אסור

בלבו. שמה יפקח הגל כמזיד ומנא
שפיעה היא אללו ומייד דשומר חנם
שגג בתרומה וזמניה וזמניה הויד
השנה בתרומה שפאה
השנה חתת בשביל.
א"י הכי אפילו בשוגג היא
פטור מן התשלומין דהא
לית ליה דמיס דאיסורי
הנאה הוא. וארמינן ממזי
ר' יוסי הגלילי הוא דאמר
ותמה על עצמן ארין
חמין אסור בהנאה כל
אחד ואכל אחד השותה

אסור בהנאה. ואין צריך
לומר באכילה. כלומר
חמין של ישראל הוא. וכן
הנותן של ישראל ומלא
של ישראל ומפילו גוים
נכנסין שם ומשכשכין
בעריי החנוה. חמין
שנמצא שם אחר הפסח
מותר באכילה. ואין צורך
לומר בהנאה. כולל
דמילתא כתיב תשלומין
אזלינן. א"י מעלין ישראל
הן חמין הוא אסור. ואם
של גוים מותר. חמין

אסור בהנאה. ואין צריך
לומר באכילה. כלומר
חמין של ישראל הוא. וכן
הנותן של ישראל ומלא
של ישראל ומפילו גוים
נכנסין שם ומשכשכין
בעריי החנוה. חמין
שנמצא שם אחר הפסח
מותר באכילה. ואין צורך
לומר בהנאה. כולל
דמילתא כתיב תשלומין
אזלינן. א"י מעלין ישראל
הן חמין הוא אסור. ואם
של גוים מותר. חמין

אלא הב"ע שהרינו אצלו וקמיפלגי בדרכי יצחק. ממה לריב"א
לכני הארץ ימך הך דע"כ דכרי יחמק קמיפלגי וסיפא
דקמי נכרי שהלוי את ישראל על חמלו אמאי דכרי הכל עובר
רבי"א דלא קנה כיון דלמפרע הוא גובה ומפרש

למ"ד כיון דלמפרע הוא גובה ומפרש
רבי"א דלא קנה כיון דלמפרע הוא גובה ומפרש
דכרי יחמק מיירי שלא נא ישראל
לידי גבייה שפדלו נכרי לנסוף
דלא שייך השמא פלוגמא דלכני
ורנא ללא אלל כהא קמיפלגי דלמאן
דלמך עובר ס"ל דקני ליה ישראל
מנכרי וה"ל נשות ישראל ומ"ד אינו
עובר ס"ל דלא קני ליה והרי לא היה
נשותו וקמיפא ד"ה עובר דלא קני
ליה נכרי ל"כע ור"ה היה נשות
ישראל ומיהו מתמיתין דקמי נכרי
שהלוי וכו' מותר בהנאה מיירי
שלא פדלו ישראל דאי פדלו אע"ג
דמוקי לא נקמין בדלמך ליה
מעכשוי מכל מקום מאי מהני:
בדרכי יצחק קמיפלגי. ממה

הא ר' יחמק לא קאמר
דקני משכון אלל שלא נשעת הלואה
דמכוח בהאומין (נכא מלינא פ"ג)
והכל ישראל שהלוי לנכרי על
חמלו מן דמשמע נשעת הלואה
דמשמע בהאומין דקמי הלוי
והוא כהא דאמר ר' יצחק.
והוא כהא דאמר ר' יצחק.
ח"ק סבר ישראל שפדלו
דבר צדקה הוא קני. אבל
משכון דמי ליה דלא כו
צדקה הוא לא קני. ור'
מאי סבר ק"ו משכון
דישראל קני ליה הלואה.
משכון דמי לא כל שכן.
אבל נכרי שהלוי את
ישראל על חמלו וקבע לו
זמן לפרעו אחר הפסח
רביי הכל עובר. ולא קנה
משכון של ישראל
אלא ברשות ישראל קני
ועובר עליו. וקמיפא תנן
נכרי שהלוי את ישראל
על חמנו אחר הפסח
מותר בהנאה. והאמר ר' יו
מישראל לא קני אפילו
הריונו אצלו. ושעין
משנתו כשפדור לו קני
מעכשוי. כדתיבא נכרי

שורדנין כתיבא ארין אצל
ישראל אינו עובר בפסח.
ואם אמר לו הגעמין
כלומר קני מעכשוי עובר.
וכן סוגיא דשעמא וז'
סלקא הוה כתיב הוה רחמין
להלוה על שדורו ואמר לו
אם איני מביא לך עד
ישראל אחריתי דאי קבל הכי הוא שלו
ועובר עליו כדמכח דפ"ק (דף ה'):
ואם אמר הגעמין עובר. לאכני
רישא מיירי שפדלו וסיפא כי אמר
הגעמין מיירי שאינו רואה לפדותו:
דבר

אונסין ור"י אומר דבהאומין (ב"ב
פ"ג) משמע דלא היו אלל שומר שכן
דהלוי על המשכון שומר שכן צני
למימר הכס נגמלא דסבר לה ככרי
יחמק וכולה שמעמא חמלו של נכרי
ניד ישראל איירי שלא קבל עליו
ישראל אחריתי דאי קבל הכי הוא שלו
ועובר עליו כדמכח דפ"ק (דף ה'):
ואם אמר הגעמין עובר. לאכני
רישא מיירי שפדלו וסיפא כי אמר
הגעמין מיירי שאינו רואה לפדותו:
דבר

הנהגה. דלא תלין ליה בפועליו אלל מן של מלאי היה ושל ישראל הוא: גב' לריך שינעל
עובר עליו: כספיים. של פיקדון אין להם שמירה אלל בקרקע ואם לא נתן נקרקע ואבדו
חייב בפשיעה: משום ריחא. שהכלב מריחו ומחטטו ומזליחו: מסיכרא. מקוס: מתנ"י. כשגג
בתמך משלם קרן וחומש ואף על גב דלא הוה שויא מידי דחמין כפסח אסור בהנאה מיהו שוגג
יוסף עליו ונתן לכהן את הקודש (ויקרא ע"ג) דבר הראוי להיות קודש שאינו יכול לשלם לו המעות
דלקמן (נ"ג) לאו לפי דמים משלם אלל לפי מדה משלם הלך לאו נתר דמים אוליין: כמזיד. שהויד
פטור מן התשלומין: ומדמי עלים. אם תרומה טמאה היא אין משלם לו דמי עלים שהיתה ראויה
דתרומה מיד אין צד חומש ואין תשלומיה לכפרה ואין נעשין תרומה דגמי חומש כתיב אלל מיד
בעלמא ומשלם מעות ולפי דמים ולא לפי המדה וחמין כפסח לאו נר דמים דאסור בהנאה ואף להיסק
לא חי ליה ולאו מידי חפסדיה: גמ'

שכעה כרבעין למיור לקמן. תנן והם בתרומה פ"ו. אבל תרומה שוגג משלם קרן וחומש,
אחד ואכל אחד השותה

אחד ואכל אחד השותה

האמר נכרי שהלוי את ישראל על חמלו אמאי דכרי הכל עובר
רבי"א דלא קנה כיון דלמפרע הוא גובה ומפרש

למ"ד כיון דלמפרע הוא גובה ומפרש
רבי"א דלא קנה כיון דלמפרע הוא גובה ומפרש
דכרי יחמק מיירי שלא נא ישראל
לידי גבייה שפדלו נכרי לנסוף
דלא שייך השמא פלוגמא דלכני
ורנא ללא אלל כהא קמיפלגי דלמאן
דלמך עובר ס"ל דקני ליה ישראל
מנכרי וה"ל נשות ישראל ומ"ד אינו
עובר ס"ל דלא קני ליה והרי לא היה
נשותו וקמיפא ד"ה עובר דלא קני
ליה נכרי ל"כע ור"ה היה נשות
ישראל ומיהו מתמיתין דקמי נכרי
שהלוי וכו' מותר בהנאה מיירי
שלא פדלו ישראל דאי פדלו אע"ג
דמוקי לא נקמין בדלמך ליה
מעכשוי מכל מקום מאי מהני:
בדרכי יצחק קמיפלגי. ממה

הא ר' יחמק לא קאמר
דקני משכון אלל שלא נשעת הלואה
דמכוח בהאומין (נכא מלינא פ"ג)
והכל ישראל שהלוי לנכרי על
חמלו מן דמשמע נשעת הלואה
דמשמע בהאומין דקמי הלוי
והוא כהא דאמר ר' יצחק.
והוא כהא דאמר ר' יצחק.
ח"ק סבר ישראל שפדלו
דבר צדקה הוא קני. אבל
משכון דמי ליה דלא כו
צדקה הוא לא קני. ור'
מאי סבר ק"ו משכון
דישראל קני ליה הלואה.
משכון דמי לא כל שכן.
אבל נכרי שהלוי את
ישראל על חמלו וקבע לו
זמן לפרעו אחר הפסח
רביי הכל עובר. ולא קנה
משכון של ישראל
אלא ברשות ישראל קני
ועובר עליו. וקמיפא תנן
נכרי שהלוי את ישראל
על חמנו אחר הפסח
מותר בהנאה. והאמר ר' יו
מישראל לא קני אפילו
הריונו אצלו. ושעין
משנתו כשפדור לו קני
מעכשוי. כדתיבא נכרי

שורדנין כתיבא ארין אצל
ישראל אינו עובר בפסח.
ואם אמר לו הגעמין
כלומר קני מעכשוי עובר.
וכן סוגיא דשעמא וז'
סלקא הוה כתיב הוה רחמין
להלוה על שדורו ואמר לו
אם איני מביא לך עד
ישראל אחריתי דאי קבל הכי הוא שלו
ועובר עליו כדמכח דפ"ק (דף ה'):
ואם אמר הגעמין עובר. לאכני
רישא מיירי שפדלו וסיפא כי אמר
הגעמין מיירי שאינו רואה לפדותו:
דבר

אונסין ור"י אומר דבהאומין (ב"ב
פ"ג) משמע דלא היו אלל שומר שכן
דהלוי על המשכון שומר שכן צני
למימר הכס נגמלא דסבר לה ככרי
יחמק וכולה שמעמא חמלו של נכרי
ניד ישראל איירי שלא קבל עליו
ישראל אחריתי דאי קבל הכי הוא שלו
ועובר עליו כדמכח דפ"ק (דף ה'):
ואם אמר הגעמין עובר. לאכני
רישא מיירי שפדלו וסיפא כי אמר
הגעמין מיירי שאינו רואה לפדותו:
דבר

הנהגה. דלא תלין ליה בפועליו אלל מן של מלאי היה ושל ישראל הוא: גב' לריך שינעל
עובר עליו: כספיים. של פיקדון אין להם שמירה אלל בקרקע ואם לא נתן נקרקע ואבדו
חייב בפשיעה: משום ריחא. שהכלב מריחו ומחטטו ומזליחו: מסיכרא. מקוס: מתנ"י. כשגג
בתמך משלם קרן וחומש ואף על גב דלא הוה שויא מידי דחמין כפסח אסור בהנאה מיהו שוגג
יוסף עליו ונתן לכהן את הקודש (ויקרא ע"ג) דבר הראוי להיות קודש שאינו יכול לשלם לו המעות
דלקמן (נ"ג) לאו לפי דמים משלם אלל לפי מדה משלם הלך לאו נתר דמים אוליין: כמזיד. שהויד
פטור מן התשלומין: ומדמי עלים. אם תרומה טמאה היא אין משלם לו דמי עלים שהיתה ראויה
דתרומה מיד אין צד חומש ואין תשלומיה לכפרה ואין נעשין תרומה דגמי חומש כתיב אלל מיד
בעלמא ומשלם מעות ולפי דמים ולא לפי המדה וחמין כפסח לאו נר דמים דאסור בהנאה ואף להיסק
לא חי ליה ולאו מידי חפסדיה: גמ'

שכעה כרבעין למיור לקמן. תנן והם בתרומה פ"ו. אבל תרומה שוגג משלם קרן וחומש,
אחד ואכל אחד השותה

אחד ואכל אחד השותה

(א) משמע דכריי ליה ל"י אמרת נכרי שהלוי את ישראל על חמלו אמאי דכרי הכל עובר רבי"א דלא קנה כיון דלמפרע הוא גובה ומפרש למ"ד כיון דלמפרע הוא גובה ומפרש רבי"א דלא קנה כיון דלמפרע הוא גובה ומפרש דכרי יחמק מיירי שלא נא ישראל לידי גבייה שפדלו נכרי לנסוף דלא שייך השמא פלוגמא דלכני ורנא ללא אלל כהא קמיפלגי דלמאן דלמך עובר ס"ל דקני ליה ישראל מנכרי וה"ל נשות ישראל ומ"ד אינו עובר ס"ל דלא קני ליה והרי לא היה נשותו וקמיפא ד"ה עובר דלא קני ליה נכרי ל"כע ור"ה היה נשות ישראל ומיהו מתמיתין דקמי נכרי שהלוי וכו' מותר בהנאה מיירי שלא פדלו ישראל דאי פדלו אע"ג דמוקי לא נקמין בדלמך ליה מעכשוי מכל מקום מאי מהני: בדרכי יצחק קמיפלגי. ממה הא ר' יחמק לא קאמר דקני משכון אלל שלא נשעת הלואה דמכוח בהאומין (נכא מלינא פ"ג) והכל ישראל שהלוי לנכרי על חמלו מן דמשמע נשעת הלואה דמשמע בהאומין דקמי הלוי והוא כהא דאמר ר' יצחק. והוא כהא דאמר ר' יצחק. ח"ק סבר ישראל שפדלו דבר צדקה הוא קני. אבל משכון דמי ליה דלא כו צדקה הוא לא קני. ור' מאי סבר ק"ו משכון דישראל קני ליה הלואה. משכון דמי לא כל שכן. אבל נכרי שהלוי את ישראל על חמלו וקבע לו זמן לפרעו אחר הפסח רביי הכל עובר. ולא קנה משכון של ישראל אלא ברשות ישראל קני ועובר עליו. וקמיפא תנן נכרי שהלוי את ישראל על חמנו אחר הפסח מותר בהנאה. והאמר ר' יו מישראל לא קני אפילו הריונו אצלו. ושעין משנתו כשפדור לו קני מעכשוי. כדתיבא נכרי שורדנין כתיבא ארין אצל ישראל אינו עובר בפסח. ואם אמר לו הגעמין כלומר קני מעכשוי עובר. וכן סוגיא דשעמא וז' סלקא הוה כתיב הוה רחמין להלוה על שדורו ואמר לו אם איני מביא לך עד ישראל אחריתי דאי קבל הכי הוא שלו ועובר עליו כדמכח דפ"ק (דף ה'): ואם אמר הגעמין עובר. לאכני רישא מיירי שפדלו וסיפא כי אמר הגעמין מיירי שאינו רואה לפדותו: דבר